

Ostatni raz o Januszu Kusocińskim

Zamiast lauru olimpijskiego - kupa gestapo

Znów powracamy do „Gospody pod Krzyżem” — ten razie grupowali się życie sportowe Warszawy — a nawet całej Polski, w pierwszych miesiącach okupacji. Tam Janusz Kusociński przeżył swe ostatnie tygodnie życia.

Czyż Janusz Kusociński przypuszczał, że w lokalu, gdzie niedługo mieścił się nocny lokal wielkiego miasta, będzie kreślił się wśród restauracyjnych gości i spehialni ich kaprysy? Tak się jednak stało. A mimo to ambicje „Kusy” sięwały daleko wyżej — wóln zaskoczyła go w chwili, gdy znajdował się w swej drugiej formie życiowej. Rok olimpijski zbliżał się i to nie byłaby rok 1940. — To nie miała być olimpiada „Polskiego Nurmego” zwłkia Olimpiada — to miała być fińska Olimpiada! Wszak jego życie upłynęło właśnie wśród ciągłej rywalizacji z najlepszymi duzodystansowcami świata — Skandynawami.

ZAWIEDZONE MARZENIA.

Zbliżał się nie byłaby pojedynek — sam jeden przeciwko całej gwardii niebieskich koszułek. Biedny „Kusy” nie przypuszczał wówczas, że stanie do walki — ale walki nieoficjalnej z gestapo...

Tak, ambicje mistrza z Los Angeles sięwały wysoko. Młrzył o jeszcze jednych laureach olimpijskich, kto wie, może nawet marafonistich. Ale prócz ambicji sportowych, Janusz marzył zawsze o karierze dziennikarskiej, choć w tym kierunku nie miał wybitnych zdolności. Jego plany życiowe zmierzwały również ab zostac instruktorem sportowym i w tym celu ukonczył CIVP. Żadne z tych zamiarów nie spełniły się nigdy.

NIENAWIŚĆ DO NIEMCÓW

Janusz Kusociński cała dusza nienawidził Niemców — walczył przeciwko nim w obliczu Wisawy i zostal lekko ranny w nogę. „Kusy” jednak nie mógł zrozumieć prawdy, przez młm nie przychodziło, że Niemcy, którzy ubóstwiali sportowców, Niemcy, którzy oflowili teorje precz z polityką w sporcie, Niemcy, którzy uchodzili za przewodowy kultury światowej, Niemcy, którzy nawet jego — jako inwalide, zaprosili do Berlina na Olimpiade, Niemcy, którzy ubiegali się o Jego start w berlińskiej klub krweli — mogli by zrobic jakas przywode sportowcow — i uczczycie! Jemu, mistrzowi Olimpiady — Januszowi Kusocińskiemu.

FANTASTYCZNY PRZYCHÓD. Stąd też Januszowi przychodziły do głowy fantastyczne pomysly, Kusociński miał samochód, który chcial za wszelka

cenę zachowac. Pewnego razu zwrócił się do młm: — Wiesz, pizrz podanie do Hitlera. Proszę ko żeby Niemcy pozwolili mi zachowac samochód. Wytlumacz, że potrzebuję jezdzic za miasto na treningi...

Długo musiałem mu klarowac, że pomysly nie jest szczerzyjny. W kazdym razie ten maly przyklad świadczy, że Kusociński nie zdawal sobie sprawy z istoty polozenia. Stąd też niewiabilny wynikł, iż w swel rozbicie konspiracyjnej, do której stal natychmiast, nie byl zbyt ostrzyż.

Kusociński mówił zbyt wiele i zbyt głośno. A już wówczas stawało się jasne, że gospoda jest pod obserwacja. Olimpijczyk był zbyt znany wśród Niemców, aby gospoda, przedzi czy później, nie zwrócić na niego uwagi. Tak się też stalo, w pewnego dnia, a bylo to już ku wiosnie 1940 roku gruchnela wiadomosc: „Kusociński aresztowany”.

W ALEI SZUCHA.

W poprzednim raporcie wspominalem już o tym, że czesc pracownikow gospody „Pod Kozimem” byla zabrana na przesłuchanie do gestapo. Słali tam przez kilka godzin odwroconci twarza do sciany, w oczekiwaniu na swa kolejkę. Maria Kwasińska byla również wezwana na badania. Jesli ktoś odwrócił głowe zostal natychmiast kopniakiem przez „specjalistów”.

Juz nie pamietam, czy to byla Zofia

Jedrzejowska, ale ktoś, bedac w Alei Szucha słyszal z sąsiedniego pokoju jak Kusocińskiego bylo Głozano od niego wydobywac zeznania, ale Janusz nie nie powiedzial — nikogo nie zdradzil!

Sam moment aresztowania nastapil w bramie domu przy ul. Polnej, gdzie mieszkal. Nie przypominam sobie już dokladnie, ale zdaje mi się, że Janusz niósł, czy też szedł po dwie paczki podziemnych gazetek. Niespodziewal się zupełnie wyspy. Ciagle wierzył, że to jako wielki sportowiec jest nietrywkalny.

BRZEK KAJDAN.

Miałem jeszcze raz wiadomosc o Januszu, od pewnego wcznia z „Pawliaka, ktoremu udalo się wyjść z tego pekla. Spółtak on „Polskiego Nurmego” podzaczal spozacz wyjazd na dziedzińca. Początkowo go nie poznal sportowcz zapuscil dluga czarna brode; twarz jego nosila ślady blizn. Zakuty byl w kajdany.

Brzek tych kaidan to niemal ostatnie słowa Janusza. Podczas lada nadeszła tragiczna wiadomosc — Janusz Kusociński wraz z setkami innych hiderofskich ofiar zostal rozstrzelany w Palmierach w okolicach Bielana.

To byl kres życia mistrza Olimpiady. Niezapłniona walka sportowca, który był ukochal — pozwolila mu po bohaterku umierac.

Kazimierz Gryźweński.

(Przedruk wZbroniony).

Kurs sportowy OM TUR

Wydział Sportowy O.M. TUR organizuje kurs dla instruktorow i przewodnikow piki roznej i lekkiej atletyki oraz dla organizatorow sportowych, powtarzajac odrębnie te sporti rozbudowy sie jest ujęty w odpowiednio formy organizacyjne i schodzi na podstawie, wzorując sie na najgorszych przedwojennych doświadczeniach.

Kurs dla instruktorow i przewodnikow piki roznej i lekkiej atletyki odbywa się w Plocku, w czasie 25 lipca do 31 sierpnia 1945 roku. Kurs dostepny dla zawodnikow zaansowanych w jednej z wyzej wymienionych galegi sportu. Uczestnicy kursu, którzy poprzednio brali udział w pracach

sportowych, mogą uzyskac tytuł instruktora. Siedziba kursu: O. M. TUR Plock, ul. Kosciuszki nr 6.

Kurs dla organizatorow sportowych organizuje sie na terenie Sierpska w czasie od 1 sierpnia do 18 sierpnia 1945 roku. Kurs ma na celu wyrobienie i podzielenia sprawozdania organizacyjnej członkow O. M. TUR.

Wykładowcami na kursie będą czlowieki organizatorow robotniczego ruchu sportowego w Polsce.

Województwa Warszawskie i Śląskie deleguja po 10 cłu, pozostale województwa po 5 cłu uczestnikow.

Bytom ma ambicje

Bytom przemienila się zwolna w cłny o srodek sportowy. Stalo się to dzięki replamentowi ze Lwowa, który szybko się zorganizowal i stworzył klub sportowy Polonia Polonia, gdy chodzi o pikarstwo a

la sie rewelacja Polki: Matyas (Pogod), Madejski (Wielki) i Sumara (Pogon). Matyas nalezal do najlepszych nastepnikow drugiej nastel generacji pikarceki. Tęczyli i strza na poziomie międzynarodowym. Miał pecha gdyż spoytki go czeste konizuje (we Wloszech zlamanie nogi, blizki czemu brakowalo go w kilku wielkich meczach, w tym w meczach, w których mógł odegrac decydujaca rolę). Również na Igrzyskach Olimpijskich w Berlinie zdobył tytuł panowca i wyslapil dopiero w meczu z Norwegami gdy sprawa pierwszego i drugiego miejsca była już przesadzona na korzyść Włochow względnie Australiowkow.

W r. 1940 Matyas, który przebywal w Drohobyczu, zaangażowany zostal do ligowej drużyny Dynama kijowskiego, gdzie cleszył się wielkim meczem.

Madejski był jednym z najlepszych naszych bramkarzy. Miał okresy w których dę gwytal decydujaca rolę. Nie zawsze wystrzeliwał nerwowo.

Sumara nalezał do najmłodszej generacji rapkow. Zostal w cłny do kadry reprezentacyjnej i był wyznaczony do oboru wyszkoleniowego naszego angielskiego trenera. Ale z powodu w meczach reprezentacyjnych wystapil w meczu z Lotwa w Bydgosci.

Pora tymi trezma znajduja się jeszcze w Poloni gra Lechli i Swietzi. Obok piki nożnej, ruszy w najbliższym czasie w Bytomie plywakow. Warunki są cłny wspaniałe, względnie na dwa baseny (kręty nie) wspaniałe. Do dyspozycji amatorow plywakow stala siej instruktorzy lwowscy Legda, Bulkowski i Klimko.

Do Zwazkow Sportowych!

Wobec wiaz jeszcze istniejacych trudnosci komunikacyjnych i niedostatecznego kontakt, anielamy do wszystkich Obwodowych i Państwowych Zwazkow Sportowych o podanie nam swoich adresow, celem ogłoszenia w Przeglądzie Sportowym. Spodziewamy się, że w ten sposb dostawimy nawzajem cłnienie i pomozemy poszerzyc nasze osrodki.

Nov.

Znajomi z trybuny

Nigdy nie byli sobie przedstawiciele. I wstawieli nie wiedza o sobie nie. Ale przecie znaja się doskonale od tylu lat... Maja wspolne wspomnienia, i bardzo, bardzo duzy wspólny przeszlosć. Kiedy spozynajacy się przypadkiem gade w miescie, czieso wulnisa się, czy sie sobie nie poznali... No to lada dluga wyzina. Nie wiedza, co ma być z osobami, nie bylo oficjalnego przedstawicielem się, takie, co to — pozowali pan, że sie przedstawić — ... jest młm. „Przed „jestem” — kropki, bo nawiazila i tak sie nie słyszy, a zdoby nawet je uslyszalo, i o tak i tak nie poznali... Wiece nie czuja się upowaznieni do nawzajem przyswitania z podaniem rekli z wklukowym zapylam em: „co tam slydzal a Pan?”... Ale widzi — w tym zyciu tak wiele razy siedzial czieso obok siebie, znowi stolo bierzny radzici i chwile zalamania i podniecenia... Wiece, już zabozna się przyswitaniu po „cywilnie”, — usmiechna się do siebie, takim szczegolowym, znaczącym usmiechem, usmiechem, który mówi — „znamy sie, do zobaczenia w niedziale”.

W niedziale? Tak, właśnie w niedziale, bo w niedziale będą mecz, albo zawody lekkoatletyczne... A jeżeli nie bedzio mecz, ani lekkiej atletyki w niedziale oczywiscie sınısli. 1996 m. i (szefstwy), to znaczy, że spozynajacy sie na korch — z tarzemu wrozmy...

Znajomi z trybuny... Zaczelo się to bardzo dawno na Dynasach i w Argykli, po tym waznym meczu na Stadionie Wroklawskim. Ale nie tylko... W roku 1922 — lrozly się razem przy kase bilis „Crawcy” i — przed meczem Polska — Włazy... A w r. 1929 — czieso poznajisze Pe Wn Ki siedzieli na przeciwko siebie w tramwaju, wrocilac z meczu Warta — Upiński... I zawsze nanielala woskita... i slobad naszel druzyny... Wiedly w Krakowie przegrzylis 3:0, w brance gril Lewulski, a pisa 11 meczu cłwa dwa „Crawcy” tylko, że na obzrywul gril Krumholz i „Jutrzenka”... A w Poznaniu padlo 10 bramek Upiński wygralo 6:4. Trybuna kosztowala 250, wiece po 25 yr. branka...

I teraz nagle, po tylu latach dlugich i bardzo trudnych latach spozynali się znnowa... Na trybunie tenisowych w Parku Ponawowskiego... I wlasnie siedzieli obok siebie... Ale tym razem uscisneli sobie serdecznie reke L. znów nie przedstawili się sobie... No bo przecie za dobrze się znaja... Jakoś nie wydadloby poprosila... i nie nowla o swoich niedziale, tylko, że grila na meczu „Crawcy” tylko, że na meczu Polska — Węgry na Stadionie Wojska Polskiego w Warszawie... W ostatnia niedziale sierpnia 1939 roku... Tak, pamietam pan, to był wspanialy mecz... Wyszlyśmy — 4:2... Tylko, że tak trudno wazy poznajiszy o tym zwycięzstwie... Ale, że też znnowo widzimy siebie... A znamy się tyde lat... Pamietam pan, w Argykli — Polonia — Crawcy, a Polonia Konezardowa... A ten slawny mecz Ameryka — Polska... Wtem, wtem, oczywiscie, że pamietam... Bylo 3:2 dla Ameryki i w ostatniej minucie kurry dla Polski... Ach, to pamietam... Strzelal Steenarnani — bylo, i bylo 3:3... Nie wiem, czy przynajmniej pan sobie zdaje Reazy na meczu i czy już szary podbramkowy moment, na trybunie nie widzial pan dym z papierosow... Dopiero jak sytuacja wyznila się, twarze na trybunie w iedziel chwili gmetly za dyma, papierosowa zastana...

— No, jakśebym mógł tego nie pamietat... To samo byly przy ostatnim obracaniu bicia, bicia rozpoznałem i tym samym meczu. A wtedy tak Kucharski i Gassowski rozbitali na 800 m obok Niemcow, pamietam pan, ten jedyny, wspanialy ryk trybun, trybun, szarejacej napliver z emocji, a po tym z zachwytu...

Pamietala obok pamietalam... Rozmawiala, usmiechnac się, szczerzeli, że sie odniezeli, że zachowali we wspólnych wspomnieniach lya nasomie nielawny... blizny przezyci Wroklawski, i w tym samym meczu poznajiszy sie. Blizki i niewolny... Zamykla one w sobie wiece, anielali tydzień przedzyl sportowczy... Tępy w tych wspomnieniach nasza miniosc, nielodol naszego sportu, lecz wloty i smielosć... Maszlo o starej Argykli, myslimy o tym, czieso bardzo przycwal, bez cłno bardzo miel, wspomniamy to, co bylo, co już nie widzi, i czeso nam tak bardzo zł...

Wtem, że teraz, w dziesiejach nielawnych chwilich budowania wspanialego od poczatku, moze i nie czas na sentymentalne wspomnieni, ale wtem jednocznie, że napewno zrozumielamie — znalomi z trybuny. KAZIMIERZ RUZICKI.

Pływanie i narciarstwo

podstawowym elementem wych. fizycznego w szkole

W dniu 8 — 22 czerwca br. odbył się w Łodzi Ogólnopolski Zjazd Oświatowy, którego zadaniem był przedyskutowanie wprowadzenia koniecznych zmian do ustroju szkoły polskiej. Komisja wychowania fizycznego była jedna z komisji zjazdowych.

Na posiedzeniu komisji w f. zostaly podane następujacy zmián programowch Ministerstwa Oświaty oraz wnioskow fachowcow, ludzi terenu.

Reforma programowa w f. dokonana hedzie w ramach odrębny reformy programowo-ustrojowej całego szkolnictwa. W pierwszym cyklu projektowanej 8-mio letniej szkoły powszechno-gimnazjalnej, obejmującej 5 lat nauczenia w przedmiocie wychowania fizycznego, prowadzonego w wymiarze 2 godz. tygodniowo na klasę, przewiduje się gimnastykę, a w następnym cyklu, przewiduje się bawkowaniem dla celow przerzbenienia grai polowych i ćwiczeń w marszu oraz pływani i narciarstwo.

W drugim cyklu 3-letnim, w f. prowadzone ma być w wymiarze 2 godz. tygodniowo, przy czym w szkołach, które wykazaja się posiadaniem dobrych warunkow dla przedmiotu (sala gimnastyczna, boiska, sprzet i wykwalifikowani nauczyciele) 1) przynajmniej będą dodatkowo 2 godz. w klasie w normalnym programie tygodniowych zwoi szkolnych.

Jest to niewątpliwie zysk dla zdrowia mlodych i w ten sam tak zwany okresie ich rozwoju. Program tego cyklu przewiduje oprócz

wych. fizycznego w pierwszym okresie gr dzimnowe, elementy lekkiej atletyki i gier sportowych.

Na podwalnie 8-letniej szkoły podstawowej ma być zbudowane 3 — 5 letnie liceum i szkoły woskowe. Programy w f. tych stopni nie zostaly jeszcze zaprojektowane. Sądacze jednak ko projekcje 8-letniej szkoły, nalezy się spodziewać, że i tu sprawa w f. dozna rozbudowy programowej i urealnienia. Największa nowoscia programowa jest, polozenie w szkole specjalnego nacisku na pływani i narciarstwo. Maja to być dwa powozelne sponry i mlodzieży szkolnej. Odrębne pływani wspanielo nawet tak daleko postulaz, że nie ma być uczucia koniecznego ominięcia szkole podstawowa, który by nie miał plynac.

Na komisję uonowiona Zjazdu przekazano ponadto szerze dezysyjow, wzniesionych przez teren. Miedzy innymi postawiono wniesić hu. forum obrad KRN, szerze dostarczycia terenow dwochen (boiska i osrodki terenowe) szkolom, przez gmine i wiejskie Klasy Narodowe. Czesto wewnetrznie sprawa Klasy narodowe: zyski godzin pracy do etalu, podparwy byty, kategoria przedmiotu w. i. l. d. mala i tyde wplyw ogólny na w. f. szkole, że stworzyc mogą znacznioweli lesze warunki pracy, a tym samym podnieść wydatność tego poczynania. I dlatego tu o nich wspomnieliśmy.

